

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 4ης Οκτωβρίου 2012*

«Κοινωνική ασφάλιση — Καθορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας — Κανονισμός (ΕΟΚ) 1408/71 — Άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β' — Πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών — Διαδοχικές συμβάσεις εργασίας — Εργοδότης εγκατεστημένος στο κράτος μέλος της συνήθους διαμονής του εργαζομένου — Μισθωτή δραστηριότητα ασκούμενη αποκλειστικώς σε άλλα κράτη μέλη»

Στην υπόθεση C-115/11,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ που υπέβαλε το Sąd Apelacyjny — Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie (Πολωνία) με απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 2 Μαρτίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe sp. z o.o.

κατά

Zakład Ubezpieczeń Społecznych,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. N. Cunha Rodrigues, πρόεδρο τμήματος, A. Rosas, A. Ó Caoimh (εισηγητή), A. Arabadjiev και C. G. Fernlund, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák

γραμματέας: R. Šeres, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 29ης Φεβρουαρίου 2012,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe sp. z o.o., εκπροσωπούμενη από τον W. Barański, adwokat,
- ο Zakład Ubezpieczeń Społecznych, εκπροσωπούμενος από τους J. Czarnowski και M. Drewnowski, radcowie prawni,
- ο W. Kita, εκπροσωπούμενος από τον W. Barański, adwokat,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Szpunar, καθώς και από τις A. Siwek-Ślusarek και J. Fałdyga,
- η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Jacobs και L. Van den Broeck,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze και J. Möller καθώς και από την A. Wiedmann,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον V. Kreuschitz και την M. Owsiany-Hornung,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Μαΐου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1992/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006 (ΕΕ L 392, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1408/71).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της εταιρίας Format Urządzenia i Montaż Przemysłowe sp. z o.o. (στο εξής: Format) και του απασχολούμενου σε αυτήν W. Kita και, αφετέρου, του Zakład Ubezpieczeń Społecznych (φορέα κοινωνικής ασφάλισης, στο εξής: ZUS), με αντικείμενο τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας στην περίπτωση του W. Kita βάσει του κανονισμού αυτού.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Κατά την έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1408/71, οι κανόνες συντονισμού πρέπει να εξασφαλίζουν στους εργαζομένους οι οποίοι διακινούνται στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, καθώς και στους εξ αυτών δικαιούχους, τα κεκτημένα και κτώμενα δικαιώματα και πλεονεκτήματα.
- 4 Ο σκοπός αυτός πρέπει να επιτευχθεί, κατά την έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού, ιδίως με τον συνυπολογισμό όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη από τις διάφορες εθνικές νομοθεσίες για τη γένεση και τη διατήρηση του δικαιώματος παροχών.
- 5 Από την όγδοη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού προκύπτει ότι σκοπός των διατάξεών του είναι οι ενδιαφερόμενοι να υπάγονται, κατ' αρχήν, στο καθεστώς κοινωνικής ασφάλισης ενός μόνον κράτους μέλους, έτσι ώστε να αποφεύγονται οι σωρεύσεις εφαρμοστέων εθνικών νομοθεσιών και οι επιπλοκές που μπορεί να προκύψουν από αυτές.
- 6 Το άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 1408/71 προβλέπει ότι, για την εφαρμογή του κανονισμού αυτού, ως «κατοικία» νοείται η συνήθης διαμονή.

- 7 Στον τίτλο II του κανονισμού αυτού που τιτλοφορείται «Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας», το άρθρο 13, με τίτλο «Γενικοί κανόνες», προβλέπει τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14γ και 14στ, τα πρόσωπα για τα οποία ισχύει ο παρών κανονισμός υπόκεινται στη νομοθεσία ενός μόνου κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος τίτλου.

2. Με την επιφύλαξη των άρθρων 14 έως 17:

α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος κράτους μέλους υπόκειται στη νομοθεσία του κράτους αυτού, ακόμη και αν κατοικεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ή αν η επιχείρηση ή ο εργοδότης που το απασχολεί έχει την έδρα της ή την κατοικία του στο έδαφος άλλου κράτους μέλους·

[...]

στ) το άτομο στο οποίο η νομοθεσία κράτους μέλους παύει να έχει εφαρμογή, χωρίς η νομοθεσία άλλου κράτους μέλους να καταστεί εφαρμοστέα κι αυτό σύμφωνα με έναν από τους κανόνες που αναφέρονται στα προηγούμενα στοιχεία ή με μια από τις εξαιρέσεις ή ειδικούς κανόνες που αναφέρονται στα άρθρα 14 έως 17, υπόκειται στη νομοθεσία κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, σύμφωνα με τις διατάξεις αυτής και μόνο της νομοθεσίας.»

- 8 Υπό τον ίδιο τίτλο, το άρθρο 14 του κανονισμού 1408/71, που τιτλοφορείται «Ειδικοί κανόνες που ισχύουν για τα πρόσωπα που ασκούν μισθωτή δραστηριότητα εκτός από τους ναυτικούς», ορίζει τα εξής:

«Ο κανόνας του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', ισχύει, με την επιφύλαξη των ακόλουθων εξαιρέσεων και ειδικών περιπτώσεων:

1 α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος ενός κράτους μέλους σε επιχείρηση, στην οποία κανονικά υπάγεται και η οποία τον αποσπά στο έδαφος άλλου κράτους μέλους προς εκτέλεση εργασίας για λογαριασμό της, εξακολουθεί να υπόκειται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια της εργασίας αυτής δεν υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες και ότι δεν αποστέλλεται σε αντικατάσταση άλλου προσώπου του οποίου έληξε η περίοδος αποσπάσεως·

[...]

2. Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών υπόκειται στη νομοθεσία η οποία προσδιορίζεται ως εξής:

α) το πρόσωπο που είναι μέλος του προσωπικού που ταξιδεύει διά ξηράς, θαλάσσης ή αέρος, μιας επιχειρήσεως η οποία διενεργεί, για λογαριασμό δικό της ή τρίτων διεθνείς σιδηροδρομικές, οδικές, αεροπορικές ή πλωτές μεταφορές επιβατών ή εμπορευμάτων, έχει δε την έδρα [της] στο έδαφος κράτους μέλους, υπόκειται στη νομοθεσία του τελευταίου αυτού κράτους. [...]

β) το πρόσωπο, πλην του αναφερομένου στο στοιχείο α', υπόκειται:

i) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, αν ασκεί μέρος της δραστηριότητάς του στο έδαφος αυτό ή αν απασχολείται για λογαριασμό περισσότερων επιχειρήσεων ή περισσότερων εργοδοτών που έχουν την έδρα ή κατοικία τους στο έδαφος διαφόρων κρατών μελών·

- ii) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου, η επιχείρηση ή ο εργοδότης που τον απασχολεί έχει την έδρα της ή την κατοικία του, αν δεν κατοικεί στο έδαφος ενός από τα κράτη μέλη στα οποία ασκεί τη δραστηριότητά του».
- 9 Ο συνυπολογισμός για τον οποίο κάνει λόγο η έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1408/71 προβλέπεται ιδίως στα άρθρα 10α, παράγραφος 2, 18, 38, 45, 64 και 72 του κανονισμού αυτού.
- 10 Δυνάμει του άρθρου 12α, σημεία 2 και 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού 1408/71, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 311/2007 της Επιτροπής, της 19ης Μαρτίου 2007 (ΕΕ L 82, σ. 6), οι αρχές του αρμοδίου κράτους, κατά την έννοια του κανονισμού 1408/71, οφείλουν να χορηγούν σε πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών, κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, πιστοποιητικό το οποίο βεβαιώνει ότι το εν λόγω πρόσωπο υπάγεται στη νομοθεσία αυτού του αρμοδίου κράτους.
- 11 Το πιστοποιητικό αυτό, του οποίου το υπόδειγμα προβλέφθηκε με την απόφαση 202 της διοικητικής επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την κοινωνική ασφάλιση των διακινούμενων εργαζομένων, της 17ης Μαρτίου 2005, σχετικά με τα υποδείγματα των εντύπων, των αναγκαίων για την εφαρμογή των κανονισμών (ΕΟΚ) 1408/71 και (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου (Ε 001, Ε 101, Ε 102, Ε 103, Ε 104, Ε 106, Ε 107, Ε 108, Ε 109, Ε 112, Ε 115, Ε 116, Ε 117, Ε 118, Ε 120, Ε 121, Ε 123, Ε 124, Ε 125, Ε 126 και Ε 127) (ΕΕ L 77, σ. 1), είναι κοινώς γνωστό ως «έντυπο Ε 101» ή «πιστοποιητικό Ε 101».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 12 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η εταιρία Format, η οποία εδρεύει στη Βαρσοβία (Πολωνία), δραστηριοποιείται ως υπεργολάβος στον κατασκευαστικό τομέα σε ορισμένα κράτη μέλη. Το 2008 εκτελούσε ταυτόχρονα 15 έως 18 έργα σε πέντε ή έξι κράτη μέλη. Η Format λειτουργούσε απασχολώντας εργαζομένους που είχε προσλάβει στην Πολωνία, τους οποίους όμως αποσπούσε σε υπό κατασκευή έργα που εκτελούσε σε διάφορα κράτη μέλη, ανάλογα με τις ανάγκες της επιχειρήσεως και το είδος των εκτελούμενων εργασιών.
- 13 Όταν η εταιρία επρόκειτο να αποσπάσει έναν εργαζόμενο σε άλλο εργοτάξιο, του έδινε εντολή να μεταβεί εκεί. Σε περίπτωση λύσεως της συμβάσεως κατασκευής ενός έργου και ελλείψει εργασίας, ο συγκεκριμένος εργαζόμενος επέστρεφε στην Πολωνία και ελάμβανε άδεια άνευ αποδοχών ή ελύετο η σύμβαση εργασίας του. Κατ' αρχήν, ο εργαζόμενος έπρεπε να ασκεί τα καθήκοντά του στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 14 Βάσει των διαπιστώσεων του αιτούντος δικαστηρίου, κατά τη διάρκεια των επίμαχων περιόδων στην υπόθεση της κύριας δίκης, η «κατοικία» του W. Kita, κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 1408/71, εξακολουθούσε να βρίσκεται στην Πολωνία.
- 15 Ο W. Kita εργάστηκε στη Format ως πλήρως απασχολούμενος βάσει τριών συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου.
- 16 Η πρώτη σύμβαση εργασίας συνήφθη για το χρονικό διάστημα από 17 Ιουλίου 2006 έως 31 Ιανουαρίου 2007 και παρατάθηκε μέχρι τις 22 Δεκεμβρίου 2007. Η σύμβαση αυτή λύθηκε, εντούτοις, στις 30 Νοεμβρίου 2006. Ως τόπος παροχής της εργασίας ορίζονταν «οι εγκαταστάσεις και τα εργοτάξια στην Πολωνία και στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ιρλανδία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Γερμανία, Φινλανδία), αναλόγως των υποδείξεων του εργοδότη». Στο πλαίσιο της συμβάσεως αυτής, ο W. Kita εργάστηκε μόνο στη Γαλλία. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', του

κανονισμού 1408/71, ο ZUS χορήγησε στον W. Kita το πιστοποιητικό E 101 σχετικά με την εφαρμοστέα νομοθεσία για το διάστημα από 17 Ιουλίου 2006 έως 22 Δεκεμβρίου 2007. Μετά τη λύση της συμβάσεως στις 30 Νοεμβρίου 2006, το πιστοποιητικό αυτό τροποποιήθηκε ώστε να ισχύει από 17 Ιουλίου έως 30 Νοεμβρίου 2006.

- 17 Η δεύτερη σύμβαση εργασίας συνήφθη για το χρονικό διάστημα από 4 Ιανουαρίου 2007 έως 21 Δεκεμβρίου 2008. Ο τόπος παροχής της εργασίας ορίστηκε με πανομοιότυπη ρήτρα με εκείνη της πρώτης συμβάσεως. Στο πλαίσιο της δεύτερης συμβάσεως, ο W. Kita εργάστηκε στη Γαλλία. Κατ' εφαρμογήν των ιδίων διατάξεων, όπως και στην περίπτωση της πρώτης συμβάσεως, ο ZUS του χορήγησε το πιστοποιητικό E 101 για το διάστημα από 4 Ιανουαρίου 2007 έως 21 Δεκεμβρίου 2008. Ο W. Kita δεν εργάστηκε λόγω ασθένειας από 22 Αυγούστου 2007 έως 31 Δεκεμβρίου 2007 και η σύμβαση λύθηκε στις 5 Απριλίου 2008. Ως εκ τούτου, ο ZUS τροποποίησε το πιστοποιητικό E 101 ώστε να ισχύει από 4 Ιανουαρίου έως 22 Αυγούστου 2007.
- 18 Με απόφαση της 23ης Ιουλίου 2008, απευθυνόμενη στη Format και στον W. Kita (στο εξής: επίδικη απόφαση), ο ZUS αρνήθηκε, βάσει της πολωνικής νομοθεσίας και του άρθρου 14, παράγραφοι 1, στοιχείο α', και 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, να χορηγήσει το πιστοποιητικό E 101 σχετικά με την εφαρμοστέα νομοθεσία και να επιβεβαιώσει με το πιστοποιητικό αυτό ότι ο W. Kita υπαγόταν στο πολωνικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, κατά το χρονικό διάστημα από 1ης Ιανουαρίου 2008 έως 21 Δεκεμβρίου 2008 και από 1ης Ιανουαρίου 2009 έως 31 Δεκεμβρίου 2009. Κατά την απόφαση αυτή, ο W. Kita δεν ήταν «πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών», κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71, αλλά αποσπασμένος εργαζόμενος καθ' υπόδειξη του εργοδότη.
- 19 Στις 24 Ιουλίου 2008, μετά την έκδοση της επίδικης αποφάσεως, συνήφθη τρίτη σύμβαση εργασίας για το χρονικό διάστημα από 30 Ιουλίου 2008 έως 31 Δεκεμβρίου 2012 και ο τόπος παροχής της εργασίας ήταν ο ίδιος με εκείνον που όριζαν οι δύο προηγούμενες συμβάσεις. Ωστόσο, με προσθήκη στη σύμβαση της 24ης Ιουλίου 2008, ορίστηκε ως τόπος παροχής της εργασίας το εργοστάσιο πυρηνικής ενέργειας στο Olkiluoto της Φινλανδίας. Ο W. Kita, αφού εργάστηκε στη Φινλανδία, έλαβε άδεια άνευ αποδοχών από 1ης Νοεμβρίου 2008 έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2009. Η σύμβαση εργασίας λύθηκε κατόπιν συμφωνίας των μερών στις 16 Μαρτίου 2009.
- 20 Με απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2009, το Sąd Okręgowy — Sąd Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie (Πρωτοδικείο της Βαρσοβίας που εκδικάζει υποθέσεις κοινωνικής ασφαλίσεως) απέρριψε την προσφυγή που είχε ασκήσει η Format κατά της επίδικης αποφάσεως, με το σκεπτικό ότι δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για να γίνει δεκτό ότι ο εργαζόμενος είχε αποσπαστεί κατά την έννοια του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, διότι η Format δεν ασκούσε την κύρια δραστηριότητά της στο κράτος στο οποίο έχει την έδρα της. Το δικαστήριο αυτό δέχτηκε περαιτέρω ότι ο W. Kita δεν ασκούσε κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών, αλλά, για χρονικό διάστημα αρκετών μηνών ή άνω των δέκα μηνών, παρείχε σε μόνιμη βάση την εργασία του στο έδαφος ενός μόνον κράτους μέλους (στη Γαλλία και, ακολούθως, στη Φινλανδία), οπότε, στην περίπτωσή του, έπρεπε να εφαρμοστεί ο γενικός κανόνας του συντονισμού, δυνάμει του οποίου η εφαρμοστέα νομοθεσία προσδιορίζεται βάσει της αρχής του τόπου παροχής της εργασίας.
- 21 Η Format και ο W. Kita άσκησαν ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου έφεση κατά της αποφάσεως της 12ης Φεβρουαρίου 2009.
- 22 Η Format υποστήριξε ότι το σύστημα βάσει του οποίου απασχολούνται οι εργαζόμενοί της είναι το σύστημα που προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', περίπτωση ii, του κανονισμού 1408/71, το οποίο δεν απαιτεί κατ' ανάγκη ταυτόχρονη απασχόληση στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών ούτε προβλέπει περιόδους αναφοράς ή τη συχνότητα με την οποία ο εργαζόμενος αλλάζει τόπο εργασίας ή μεταβαίνει από ένα κράτος σε άλλο.

- 23 Ο W. Kita συμμερίζεται την άποψη της Format, υποστηρίζοντας με την έφεσή του ότι στην περίπτωση του έχει εφαρμογή το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', περίπτωση ii, του κανονισμού 1408/71, διότι, στο πλαίσιο της εργασιακής σχέσεώς του με τη Format, ασκούσε «κατά κανόνα μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών», δηλαδή βάσει συμβάσεων που είχαν συναφθεί για την άσκηση δραστηριοτήτων στο έδαφος έξι κρατών μελών, έστω και αν απασχολήθηκε έως τότε μόνο σε δύο από τα εν λόγω κράτη μέλη (στη Γαλλία και στη Φινλανδία). Περαιτέρω, εάν ο W. Kita έπρεπε να αποσπαστεί σε εργοτάξιο στην Πολωνία, τότε θα είχε επίσης εφαρμογή το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', περίπτωση i, του εν λόγω κανονισμού.
- 24 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι δεν είναι απόλυτα σαφής η φράση «πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος περισσότερων από δύο κρατών μελών», την οποία περιέχει το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', περίπτωση ii, του κανονισμού 1408/71.
- 25 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Apelacyjny — Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Το γεγονός ότι στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού [1408/71] εμπίπτει το “πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών”, για το οποίο διευκρινίζεται στο στοιχείο β' της εν λόγω διατάξεως ότι πρόκειται για πρόσωπο το οποίο δεν εμπίπτει στο στοιχείο α', σημαίνει ότι ο μισθωτός ο οποίος βάσει ορισμένης συμβάσεως εργασίας απασχολείται από έναν μόνο εργοδότη:

α) εξομοιώνεται προς ένα τέτοιο πρόσωπο, εάν λόγω του είδους της παρεχόμενης εργασίας απασχολείται σε διάφορα κράτη μέλη κατά το ίδιο χρονικό διάστημα (ταυτόχρονα), στο οποίο περιλαμβάνονται και σχετικά σύντομες περίοδοι και, ως εκ τούτου, μεταβαίνει συχνά από ένα κράτος σε άλλο,

και ότι

β) εξομοιώνεται προς ένα τέτοιο πρόσωπο, εάν υποχρεούται, στο πλαίσιο μιας μόνο συμβάσεως εργασίας, να παρέχει σε μόνιμη βάση (κανονικά) εργασία σε διάφορα κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και το κράτος στο οποίο κατοικεί, ή σε διάφορα άλλα κράτη μέλη εκτός από το κράτος της κατοικίας του,

ανεξαρτήτως της διάρκειας των διαδοχικών περιόδων, κατά τις οποίες εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του σε κάθε κράτος μέλος, και των ενδιάμεσων διακοπών, ή με κάποιο χρονικό περιορισμό;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως του Δικαστηρίου στην εκτιθέμενη υπό [στοιχείο] β' ερμηνεία, μπορεί το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', [περίπτωση] ii, του κανονισμού 1408/71 να εφαρμοστεί, όταν στην υποχρέωση που απορρέει από τη σύμβαση εργασίας μεταξύ του εργαζομένου και ενός μόνον εργοδότη για παροχή εργασίας σε μόνιμη βάση σε περισσότερα κράτη μέλη, περιλαμβάνεται η εκπλήρωση υποχρεώσεων στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο εργαζόμενος, ακόμη και αν η παροχή εργασίας στο κράτος κατοικίας αποκλείεται προφανώς κατά τον χρόνο υπογραφής της συμβάσεως εργασίας, μπορεί δε, σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως, να έχει εφαρμογή το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', [περίπτωση] i, του κανονισμού 1408/71;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού

- 26 Κατά τη Βελγική Κυβέρνηση, η υπόθεση της κύριας δίκης αφορά μισθωτό ο οποίος, στο πλαίσιο διαδοχικών συμβάσεων, παρείχε τις υπηρεσίες του σε ένα μόνον κράτος μέλος, δηλαδή στη Γαλλία και, ακολούθως, στη Φινλανδία. Η αποδοχή της θέσεως από την οποία εκκινούν τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα θα συνεπαγόταν να μη γίνεται πλέον καμία διάκριση μεταξύ του αποσπασμένου εργαζομένου κατά την έννοια του κανονισμού 1408/71 και του εργαζομένου που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών κατά την έννοια του κανονισμού αυτού. Η *a posteriori* εκτίμηση ότι ο εργαζόμενος που αποσπάστηκε πολλές φορές από τον εργοδότη του άσκησε στην πραγματικότητα «εναλλακτικές» δραστηριότητες σε διάφορα κράτη θα ενείχε τον κίνδυνο ανασφάλειας δικαίου τόσο για τους οικείους εργαζομένους όσο και για τους εργοδότες και τους αρμόδιους φορείς που θα καλούνταν να λάβουν αποφάσεις σε τέτοιου είδους περιπτώσεις. Η Βελγική Κυβέρνηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τα υποβληθέντα ερωτήματα είναι απαράδεκτα.
- 27 Τα εν λόγω επιχειρήματα της Βελγικής Κυβερνήσεως δεν αφορούν, κατ' ουσίαν, το παραδεκτό, αλλά τη βασιμότητα της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως. Συνεπώς, δεν συντρέχει λόγος να κριθεί απαράδεκτη η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως.

Επί της ουσίας

- 28 Με τα δύο ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσία, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, ένα πρόσωπο το οποίο, στο πλαίσιο διαδοχικών συμβάσεων εργασίας που ορίζουν ως τόπο εργασίας το έδαφος διαφόρων κρατών μελών, εργάζεται στην πραγματικότητα, κατά τη διάρκεια ισχύος καθεμιάς εκ των συμβάσεων αυτών, στο έδαφος ενός μόνον κάθε φορά εκ των εν λόγω κρατών μπορεί να περιληφθεί στην προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή έννοια του «[πρόσωπου] που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών» και, εάν, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, η περίπτωση ενός τέτοιου προσώπου εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 2, στοιχείο β', περίπτωση i ή ii, του άρθρου αυτού.
- 29 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι διατάξεις του τίτλου II του κανονισμού 1408/71, στις οποίες περιλαμβάνεται το εν λόγω άρθρο 14, παράγραφος 2, συνιστούν, κατά πάγια νομολογία, πλήρες και ενιαίο σύστημα κανόνων ιδιωτικού διεθνούς δικαίου, σκοπός του οποίου είναι η υπαγωγή των εργαζομένων που διακινούνται εντός της Ένωσης στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως ενός μόνον κράτους μέλους, ώστε να αποφεύγεται η σώρευση εφαρμοστέων εθνικών νομοθεσιών και οι εξ αυτής δυνάμενες να προκύψουν περιπλοκές (βλ. συναφώς, μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 23ης Σεπτεμβρίου 1982, 276/81, Kuijpers, Συλλογή 1982, σ. 3027, σκέψη 10, της 10ης Φεβρουαρίου 2000, C-202/97, FTS, Συλλογή 1997, σ. I-883, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, καθώς και της 9ης Νοεμβρίου 2000, C-404/98, Plum, Συλλογή 2000, σ. I-9379, σκέψη 18).
- 30 Προς τούτο, το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 θέτει τη γενική αρχή κατά την οποία ο εργαζόμενος υπόκειται, όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση, στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου απασχολείται (βλ. απόφαση της 17ης Μαΐου 1984, 101/83, Brusse, Συλλογή 1984, σ. 2223, σκέψη 15).
- 31 Η αρχή αυτή διατυπώνεται, εντούτοις, «με την επιφύλαξη των άρθρων 14 μέχρι 17» του κανονισμού 1408/71. Πράγματι, σε ορισμένες ιδιαίτερες περιπτώσεις, η ανεπιφύλακτη εφαρμογή του γενικού κανόνα του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού θα ενείχε τον κίνδυνο να μην αποτρέψει, αλλά, αντιθέτως, να δημιουργήσει, τόσο για τον εργαζόμενο όσο και για τον εργοδότη

και τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, διοικητικές περιπλοκές δυνάμενες να έχουν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση ασκήσεως του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων που αφορά ο εν λόγω κανονισμός (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Brusse, σκέψη 16). Ειδικοί κανόνες για τέτοιου είδους περιπτώσεις προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 14 του κανονισμού 1408/71.

- 32 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, το αιτούν δικαστήριο λαμβάνει ως δεδομένο ότι το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 που αφορά την προσωρινή απόσπαση των εργαζομένων δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση του W. Kita, διότι η Format, ως εργοδότης εταιρία, δεν ασκεί κανονικά σημαντικές δραστηριότητες στην Πολωνία, κράτος μέλος στο οποίο εδρεύει, όπως απαιτείται βάσει της διατάξεως αυτής (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 17ης Δεκεμβρίου 1970, 35/70, Manpower, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 657, σκέψη 16, FTS, προπαρατεθείσα, σκέψεις 23 και 45, και Plum, προπαρατεθείσα, σκέψη 22). Το εν λόγω δεδομένο δεν αμφισβητήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου.
- 33 Επιπροσθέτως, όπως κατ' ουσίαν επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο και όπως προκύπτει από το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71, το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτές δραστηριότητες σχεδόν ταυτόχρονα ή παράλληλα στο έδαφος περισσότερων κρατών μελών μπορεί να περιληφθεί στην προβλεπόμενη από το εν λόγω άρθρο 14, παράγραφος 2, έννοια του «[προσώπου] που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών» (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 1995, C-425/93, Calle Grenzshop Andresen, Συλλογή 1995, σ. I-269, σκέψη 15).
- 34 Δεν αμφισβητείται πάντως ότι μια τέτοια περίπτωση δεν συντρέχει εν προκειμένω βάσει των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, και τούτο ανεξαρτήτως των όρων των συμβάσεων που εκτίθενται στις σκέψεις 16, 17 και 19 της παρούσας αποφάσεως.
- 35 Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν στην έννοια του «[προσώπου] που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών» του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 περιλαμβάνονται, πλην των εργαζομένων που ασκούν παράλληλα μισθωτές δραστηριότητες στο έδαφος περισσότερων κρατών μελών, και όσοι, τουλάχιστον βάσει των όρων της συμβάσεως εργασίας τους, οφείλουν να παρέχουν εργασία σε περισσότερα κράτη μέλη, χωρίς να απαιτείται η εν λόγω εργασία να παρέχεται σε περισσότερα κράτη μέλη ταυτόχρονα ή σχεδόν ταυτόχρονα.
- 36 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 δεν θέτει χρονικούς περιορισμούς όσον αφορά τις τυχόν διαδοχικές περιόδους ασκήσεως της δραστηριότητας στο έδαφος περισσότερων κρατών μελών.
- 37 Επί του θέματος αυτού, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φρονεί ότι, υπό το πρίσμα του άρθρου 14, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, η περίοδος των δώδεκα μηνών μπορεί να αναγνωριστεί ως ανώτατο όριο. Αντιθέτως, ο ZUS καθώς και η Γερμανική Κυβέρνηση υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι οι διαδοχικές περίοδοι απασχολήσεως μπορούν να εμπίπτουν στο άρθρο 14, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού μόνον αν η διάρκεια καθεμιάς εξ αυτών δεν υπερβαίνει τον ένα μήνα. Η Πολωνική Κυβέρνηση είναι της γνώμης ότι, ελλείψει καθορισμένων κριτηρίων για τη διάκριση των περιπτώσεων που αφορά το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71 από τις περιπτώσεις επί των οποίων πρέπει να εφαρμόζεται το άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, μια ευρεία ερμηνεία της έννοιας του «[προσώπου] που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών» είναι αδύνατη από πλευράς πρακτικής εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού. Κατά τη Format, εν πάση περιπτώσει, όταν είναι δύσκολο να καθοριστεί ο τόπος ασκήσεως της επίμαχης μισθωτής δραστηριότητας, πρέπει να προκρίνεται το κριτήριο του τόπου κατοικίας του μισθωτού, και τούτο προκειμένου, ιδίως, να αποφεύγονται διάφορες δυσχέρειες διοικητικής φύσεως που είναι αποτέλεσμα συχνών αλλαγών στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

- 38 Εντούτοις, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο δεν απαιτείται απόφαση επί του ζητήματος αυτού.
- 39 Πράγματι, εν πάση περιπτώσει, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή, για να εμπίπτει ένα πρόσωπο στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 πρέπει να ασκεί «κανονικά» μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών.
- 40 Ως εκ τούτου, εάν το σύνθημα για το οικείο πρόσωπο είναι η άσκηση μισθωτής δραστηριότητας στο έδαφος ενός μόνου κράτους μέλους, το πρόσωπο αυτό δεν μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 14, παράγραφος 2.
- 41 Υπό τις συνθήκες αυτές, προκειμένου να δοθεί στο αιτούν δικαστήριο χρήσιμη απάντηση, πρέπει να ληφθεί υπόψη η υφιστάμενη στην υπόθεση της κύριας δίκης διαφορά μεταξύ, αφενός, των επίμαχων συμβάσεων εργασίας και των τόπων προσφοράς της εργασίας προβλέπονται σε αυτές —βάσει των οποίων η Format ζήτησε να της χορηγηθεί το πιστοποιητικό E 101— και, αφετέρου, του τρόπου με τον οποίο εκπληρώθηκαν στην πράξη οι υποχρεώσεις στο πλαίσιο εκτέλεσής των εν λόγω συμβάσεων.
- 42 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι ο φορέας που εκδίδει το πιστοποιητικό E 101 οφείλει να προβαίνει στην ορθή εκτίμηση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών για την εφαρμογή των κανόνων των σχετικών με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και, ως εκ τούτου, να εγγυάται την ακρίβεια των περιλαμβανομένων στο εν λόγω πιστοποιητικό στοιχείων (βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση FTS, σκέψη 51, και απόφαση της 30ής Μαρτίου 2000, C-178/97, Banks κ.λπ., Συλλογή 2000, σ. I-2005, σκέψη 38).
- 43 Καθόσον το πιστοποιητικό E 101 εκδίδεται, κατά κανόνα, πριν ή κατά την έναρξη της περιόδου την οποία αφορά, η εκτίμηση των εν λόγω πραγματικών περιστατικών γίνεται, συνήθως, κατά το εν λόγω χρονικό σημείο βάσει της προβλεπόμενης εργασιακής καταστάσεως του οικείου μισθωτού εργαζομένου. Για τον λόγο αυτό η περιγραφή του είδους της εργασίας, όπως προκύπτει από τα συμβατικά έγγραφα, έχει στην πράξη ιδιαίτερη σημασία για την εν λόγω εκτίμηση.
- 44 Υπό το πρίσμα αυτό, πρέπει να λαμβάνεται, μεταξύ άλλων, υπόψη το είδος της μισθωτής εργασίας, όπως αυτή ορίζεται στο συμβατικά έγγραφα, προκειμένου να εκτιμηθεί αν οι προβλεπόμενες δραστηριότητες εμπίπτουν στις μισθωτές δραστηριότητες, οι οποίες δεν κατανέμονται μόνο περιστασιακά στο έδαφος περισσότερων κρατών μελών, υπό την προϋπόθεση, εντούτοις, ότι οι όροι που περιέχονται στα έγγραφα αυτά συνάδουν με τις εν λόγω προβλεπόμενες δραστηριότητες κατά τον χρόνο υποβολής της αιτήσεως για τη χορήγηση του πιστοποιητικού E 101 ή, ενδεχομένως, με τις όντως ασκούμενες δραστηριότητες πριν ή μετά από την υποβολή της αιτήσεως αυτής.
- 45 Κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών προκειμένου να προσδιοριστεί η εφαρμοστέα νομοθεσία κοινωνικής ασφάλισης για τη χορήγηση του πιστοποιητικού E 101, ο φορέας που το εκδίδει μπορεί να λαμβάνει ενδεχομένως υπόψη, εκτός από τα οριζόμενα στα συμβατικά έγγραφα, και στοιχεία όπως ο τρόπος με τον οποίο εκτελέστηκαν στο παρελθόν στην πράξη οι συμβάσεις εργασίας μεταξύ του εργοδότη και του οικείου εργαζομένου, οι περιστάσεις υπό τις οποίες συνήφθησαν οι συμβάσεις αυτές και, γενικότερα, τα χαρακτηριστικά και το είδος των δραστηριοτήτων της οικείας επιχειρήσεως, στον βαθμό που τα στοιχεία αυτά μπορούν να φωτίσουν την πραγματική φύση της εν λόγω εργασίας.
- 46 Εάν από άλλα συναφή στοιχεία, πλην των συμβατικών εγγράφων, προκύπτει ότι η πραγματική κατάσταση ενός μισθωτού διαφέρει από την περιγραφόμενη στη σύμβαση εργασίας του, η εκτιθέμενη στη σκέψη 42 της παρούσας αποφάσεως υποχρέωση ορθής εφαρμογής του κανονισμού 1408/71 σημαίνει ότι ο αρμόδιος φορέας, ανεξαρτήτως του γράμματος των συμβατικών εγγράφων, οφείλει να στηρίξει τα πορίσματά του στην πραγματική κατάσταση του μισθωτού και να αρνηθεί, ενδεχομένως, τη χορήγηση του πιστοποιητικού E 101.

- 47 Επιπροσθέτως, από τη νομολογία προκύπτει ότι ο φορέας που έχει ήδη χορηγήσει το πιστοποιητικό E 101 οφείλει να επανεξετάσει το βάσιμο της σχετικής αποφάσεως και, ενδεχομένως, να το ανακαλέσει στην περίπτωση που ο αρμόδιος φορέας ενός από τα κράτη μέλη στα οποία ο μισθωτός παρέχει εργασία διατυπώσει αμφιβολίες σχετικά με την ακρίβεια των πραγματικών περιστατικών στα οποία βασίζεται το εν λόγω πιστοποιητικό και/ή σχετικά με την τήρηση των επιταγών του τίτλου II του κανονισμού 1408/71 (βλ., κατ' αναλογία, στο πλαίσιο του άρθρου 14, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, προπαρατεθείσες αποφάσεις FTS, σκέψη 56, και Banks κ.λπ., σκέψη 43).
- 48 Στις επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης συμβάσεις, περί των οποίων γίνεται μνεία στις σκέψεις 16 και 17 της παρούσας αποφάσεως, ως τόπος εργασίας ορίζονταν «οι εγκαταστάσεις και τα εργοτάξια στην Πολωνία και στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ιρλανδία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Γερμανία, Φινλανδία), αναλόγως των υποδείξεων του εργοδότη». Εντούτοις, όπως προκύπτει από τα αναμφισβήτητα στοιχεία που προσκόμισαν στο Δικαστήριο το αιτούν δικαστήριο, η Format και ο ZUS, στο πλαίσιο των εν λόγω συμβάσεων, ο W. Kita ασκούσε σε μόνιμη βάση δραστηριότητες για χρονικό διάστημα αρκετών μηνών ή άνω των δέκα μηνών στο έδαφος ενός μόνου κράτους μέλους, και συγκεκριμένα στη Γαλλία. Εξάλλου, στο πλαίσιο της επόμενης συμβάσεως εργασίας, η οποία συνήφθη επίσης μεταξύ της Format και του W. Kita για αόριστο χρόνο, ο συγκεκριμένος μισθωτός εργάστηκε μόνο στο φινλανδικό έδαφος. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι, στο πλαίσιο καθεμιάς εκ των ανωτέρω τριών συμβάσεων, κατά το πέρας των εργασιών, ο W. Kita ελάμβανε άδεια άνευ αποδοχών και, στη συνέχεια, η οικεία σύμβαση ελύετο πρόωρα με συμφωνία των μερών.
- 49 Υπό τις περιστάσεις αυτές, λαμβανομένων υπόψη των εκτιμημένων στις σκέψεις 39 και 40 της παρούσας αποφάσεως, δεν μπορεί βασίμως να γίνει δεκτό ότι ένας μισθωτός ευρισκόμενος στη θέση του W. Kita μπορεί να περιληφθεί στην προβλεπόμενη από το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 έννοια του «[προσώπου] που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών».
- 50 Αντιθέτως, υπό παρόμοιες περιστάσεις, η αρχή του άρθρου 13, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1408/71 μπορεί να τύχει εφαρμογής ακόμα, ενδεχομένως, και στις περιόδους διακοπής της εργασίας που μεσολαβούν μεταξύ των συμβάσεων εργασίας, όπως προκύπτει από τη διάταξη αυτή, στοιχείο στ'.
- 51 Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να αντλήσει τα συμπεράσματα που απορρέουν από τις σκέψεις 49 και 50 της παρούσας αποφάσεως στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης.
- 52 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, ένα πρόσωπο το οποίο, στο πλαίσιο διαδοχικών συμβάσεων εργασίας που ορίζουν ως τόπο εργασίας το έδαφος περισσότερων κρατών μελών, εργάζεται, στην πραγματικότητα, κατά τη διάρκεια ισχύος καθεμιάς εκ των συμβάσεων αυτών, στο έδαφος ενός μόνου κάθε φορά εκ των εν λόγω κρατών δεν μπορεί να περιληφθεί στην προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή έννοια του «[προσώπου] που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών».

Επί των δικαστικών εξόδων

- 53 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 14, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1992/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2006, έχει την έννοια ότι, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης, ένα πρόσωπο το οποίο, στο πλαίσιο διαδοχικών συμβάσεων εργασίας που ορίζουν ως τόπο εργασίας το έδαφος περισσότερων κρατών μελών, εργάζεται, στην πραγματικότητα, κατά τη διάρκεια ισχύος καθεμιάς εκ των συμβάσεων αυτών, στο έδαφος ενός μόνον κάθε φορά εκ των εν λόγω κρατών δεν μπορεί να περιληφθεί στην προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή έννοια του «[προσώπου] που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα στο έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών».

(υπογραφές)